

# **AZƏRBAYCAN KƏND QADINLARI ASSOSİASIYASI**

## **2020- ci ildə görülmüş işlərə dair**

### **HESABAT**

Assosiasiya hesabat ilindəki fəaliyyəti dövründə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının qrant dəstəyi ilə qısamüddətli – 2 aylıq bir layihə icra edib.

**Layihənin adı: Sahibkar qadınların internet üzrə satışa çıxışını asanlaşdırmaq üçün onların komputer bacarıqlarının artırılması**

#### **1. Layihə haqqında**

Layihə COVID-19 pandemiyasından zərər çəkmiş sahibkar kənd qadınlarının kompyuter və internet xidmətlərindən istifadə etmək bacarıqlarını artıraraq istehsal etdikləri məhsulların online satışını təşkil etməkdə onlara dəstək göstərməyi hədəfə almışdı.

Bu məqsədlə biz ölkənin 4 rayonunda fəaliyyət göstərən 6 Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupun (QİMQ) üzvlərini layihənin faydalananları kimi götürdük. Layihənin benefisiarları olan Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupları ölkənin bir çox rayonlarında kənd qadınlarının bir araya gələrək həm kəndin sosial həyatında fəallıq göstərməsi həm də kollektiv kiçik bizneslər yaradaraq özlərini işlə təmin etməsi üçün yaranan qruplardır. 15-20 qadıdan ibarət olan bu qruplar qadın birliyinin üstünlüklərindən yararlanaraq resurslara daha asan yol tapır, kollektiv şəkildə torpaq və biznes obyektlərini icarəyə götürür, güzəştli qiymətlərlə toxum və gübrə əldə edir, topdansatış bazalarından tikiş, çörək və şirniyyat bişirmə üçün üçüz xammal əldə edir, məhsullarını da bazara asanlıqla çıxara bilirlər. Qadın Qruplarının kollektiv bizneslərinin iki illik nəticəsi onu göstərdi ki, onların biznes sahəsində bacarıqları var, amma yüksək nəticələr əldə etmək üçün onların müvafiq sahələr üzrə təlimlər almasına, pandemiya şəraitində durğunluq yaranmasın deyərək virtual görüşlər, tədbirlər, malların internet vasitəsi ilə satışı, maliyyə, vergi və bank xidmətlərindən vaxtında xəbərdar olmaq və yararlanmaq, öz ölkəmizdə və dünya ölkələrindəki ən yaxşı təcrübələrlə tanış olmaq üçün komputer və digər rəqəmsal alətlərdən eləcə də internetdən istifadəni öyrənməsinə ehtiyac var. Qadın Qrupları ölkəmizdə 2018-ci ilin əvvəllərində yaranıb. Kollektiv şəkildə tarla becərən, tikiş, şirniyyat və emal sexlərini idarə edən, bazara tonlarla çörək, pambıq, barama, tərəvəz və s. çıxaran qadın qrupları kənd iqtisadiyyatına rəng qatır, inkişafın əsas oyunçularına çevrilir.

#### **2. Layihənin məqsəd və vəzifələri**

Layihə təqdim olunarkən məqsədi Bərdə, Ağcabədi Goranboy və Masallı olmaqla 4 rayonda fəaliyyət göstərən və potensial biznesləri idarə edən 6 Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupunun kompyuter və internetdən istifadə edə bilməsi üçün hər qrupa 1 ədəd kompyuter təmin etməklə və hər qrupdan 3 qadına – cəmi 18 kənd qadınına təlimlər verməklə onların sosial şəbəkələrə çıxışını və bundan yararlanaraq müştəriyə çıxışını və malların satış səviyyəsini yüksəldilməsinə nail olmaq kimi göstərilmişdi. Lakin

layihənin icraya başladığı dövrdə ölkədə müharibə vəziyyəti yarandığını nəzərə alaraq və Bərdə, Ağcabədi və Göranboy rayonlarının düşmən atəşinə məruz qalan hərbi ərazilər elan olunması səbəbindən Bərdə, Ağcabədi və Goranboy rayonlarındakı 4 Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupu ölkənin dinc rayonları – İmişli və Neftçala rayonlarındakı Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupları ilə əvəz olundu. Bu dəyişikliklə bağlı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasına rəsmi məktubla müraciət olundu və təsdiq alınandan sonra dəyişikliklər tətbiq olundu.

## **2.1 Qarşıya qoyulan vəzifələrə necə nail olduq:**

İki ay davam edən bu layihədə əsas vəzifəmiz kənd qadınlarının sahibkarlıq bacarıqlarını inkişaf etdirməklə onların sosial həyata və regionların iqtisadi inkişafına fəal inteqrasiyası, iqtisadi imkanlardan qaynaqlanan özünə-inam əsasında həyat səviyyəsinin daha da yaxşılaşdırılması kimi göstərilirdi. Kənd qadınlarının virtual bacarıqlarının artırılması indiki pandemiya şəraitində onların iqtisadiyyatın inkişafındakı rolunun artmasıdır. 6 potensial Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupunun hər birində kompyuterin olması və bunlardan istifadə edə bilən 5 qadının olması qruplardakı digər qadınlara da imkan verdi ki, virtual görüşlər və biznes təlimlərinin iştirakçısı olsunlar. İnternetdən istifadə etmək bacarıqları əldə edən kənd qadınları sosial şəbəkələrə çıxış əldə etdi. Qadın Qruplarının hər biri üçün Facebook və Instagram səhifələri açıldı.

Qadın Qrupları üçün açılmış Facebook səhifələri:

<https://www.facebook.com/Qizyurdu-WDEG-103407238190946/>  
<https://www.facebook.com/BAHAR-WDEG-107214961138971/>  
<https://www.facebook.com/SAHİL-WDEG-104191868167585/>  
<https://www.facebook.com/İNCİ-WDEG-114519823789353/>  
<https://www.facebook.com/Zeyneb-WDEG-106783321239864/>  
<https://www.facebook.com/Gundoghan-WDEG-105493518038384/>

Qadın Qrupları üçün açılmış Instagram səhifələri:

<https://instagram.com/baharwdeg?igshid=kn0wmggat4a4>  
<https://instagram.com/zeynebdeg?igshid=fkx84bb3c1zk>  
<https://instagram.com/gundoganwdeg?igshid=1pcznvkzchxn>  
<https://instagram.com/sahilwdeg?igshid=1j211r3ljycwm>  
[https://instagram.com/qizyurdu\\_wdeg?igshid=d4j5r8p2izol](https://instagram.com/qizyurdu_wdeg?igshid=d4j5r8p2izol)  
<https://instagram.com/injiwdeg?igshid=87d2pmm1ckyy>

## **3. Layihədən faydalananlar**

Layihədən birbaşa faydalananlar kənddə daimi yaşayan, yaşı 20-60 arasında, ayrı-ayrı ailə təsərrüfatlarını təmsil edən qadınlardır. Təlim alan 6 qarışıq tərkibli Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupunda evdar, orta təhsilli, ali təhsilli, bələdiyyə üzvü, ailə başçısı və s. olmaqla 69 kənd qadını fəaliyyət göstərir.

Layihədən faydalanan 6 Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupu 2018-ci ilin əvvəllərində Dünya Bankı və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin birgə layihəsi tərəfindən səfərbər olunmuş, təlimatlandırılmış və onlara dayanıqlı fəaliyyət üçün təşkilati dəstək göstərilmişdir.

Bu qruplar beynəlxalq miqyasda özünü sübut etmiş Qadın Özünə-kömək Qrupu modeli əsasında yaransa da MDB məkanında ilk olaraq Azərbaycanda sınaqdan keçirilib. Kənd qadınları üçün potensial inkişaf modeli olan QİMQ-lərin internet xidmətlərinə çıxışı vsitəsi ilə onların sahibkarlıq bacarıqlarının artırılmasında xeyli irəliləyiş müşahidə olunur.

#### 4. Layihənin həyata keçirildiyi ərazi

Layihənin əsas tərkib hissəsi olan “İlkin Kompüter Bacarıqları” (əyani) təlimi və Zoom Proqramı ilə online verilən Biznes təlimləri aşağıdakı məkanlarda baş tutdu.

| No | Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupunun adı | Rayon    | Kənd          | Təlim mövzusu                                                                                                                                                                                                                                    | Təlimin keçirildiyi yer və tarix                                                                |
|----|----------------------------------------|----------|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1  | SAHİL                                  | Neftçala | İkinci Qaralı | 1. Kompüter və internetdən istifadə bacarıqları (əyani təlim)<br>2. Biznes təlimləri (Zoom proqramı ilə)<br>a) Biznesdə uçuşun aparılması<br>b) Mallara qiymət qoyulması<br>c) Zərərsizlik səviyyəsi<br>d) Satışın təşkili<br>e) Sertifikatlaşma | Yuxarı Qaramanlı Bələdiyyə Binası<br><b>04;06;11;13;18;20;25;27</b><br>Noyabr 2020              |
| 2  | GÜNDOĞAN                               | Neftçala | Abbasallı     |                                                                                                                                                                                                                                                  | Masallı, Hişkədere kəndi, QIZYURDU QİMQ ofisi<br><b>07;09;14;16;21;23;28;30</b><br>Oktyabr 2020 |
| 3  | BAHAR                                  | Masallı  | Çaxırlı       |                                                                                                                                                                                                                                                  | İmişli, Otuz iki kəndi, ZEYNƏB QİMQ ofisi<br><b>03;05;10;12;17;19;24;26</b><br>Noyabr 2020      |
| 4  | QIZ YURDU                              | Masallı  | Hişkədere     |                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                 |
| 5  | İnci                                   | İmişli   | Otuz iki      |                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                 |
| 6  | ZEYNƏB                                 | İmişli   | Otuz iki      |                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                 |

#### 5. Layihə çərçivəsində görülmüş işlər

Layihə çərçivəsində aşağıdakı işlər görülmüşdür:

1. Qadın İnkişaf və Müəssisə Qruplarına dizüstü kompüterlərin verilməsi - 6 Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupunun hər birinə 1 ədəd LENOVO markalı dizüstü kompüter verilmişdir ki, bunlar asan funksiyalara malik, nisbətən sadə, yeni başlayan istifadəçilər üçün rahat olan laptoplardır. Kompüterlər Azərbaycan Kənd Qadınları İctimai birliyində inventar kimi qeydə alınıb, nömrələnib və qruplara verilib. Qruplar bu kompüterlərdən istifadə etməklə həm cihazdan istifadəni, həm də Microsoft Office – in sahibkar qadınlar üçün zəruri olan proqramlarını və internetdən istifadəni öyrəndilər.
2. Qadın İnkişaf və Müəssisə Qruplarına “İlkin kompüter blikləri” mövzusunda təlimlərin verilməsi – Bu təlim 8 dərstdən ibarət və hər dərsin müddəti 3 saat olmaqla cəmi 24 saatlıq bir proqram kimi

həyata keçirildi. Təlimlər təlimçinin əyani iştirakı ilə aparıldı, pandemiya qaydalarına uyğun olaraq gigiyenik maddələrdən istifadə, maska və sosial məsafə tələblərinə də təlimlər vaxtı ciddi əməl olundu.

3. Sahibkar qadınların sosial şəbəkələrə çıxışının təmin edilməsi – Kompüter təlimləri vaxtı təlimçilərin köməyi ilə sahibkar qadınlar üçün Facebook və Instagram səhifələri açıldı. Qadınlar həm də müxtəlif elan və satış saytlarında öz istehsal etdikləri məhsulların satılması üçün elan yerləşdirmək və onlayn satışın təşkili ilə bağlı da ilkin bacarıqlar əldə etdilər.
4. Hədəf götürdüyümüz 6 Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupuna layihə çərçivəsində onlayn biznes təlimləri verildi. Bu təlimlər ilkin kompüter bacarıqları təlimindən sonra, yalnız qruplardan seçilmiş təlim iştirakçılarna deyil, bütün qrup üzvlərinə verildi. Qadınlar bu təlimlər üçün kənddən çıxmadan, 8-10 nəfər yığılmaqla öz kompüterləri vasitəsi ilə qrup şəklində təlimə qoşuldular.

## **6. Layihənin icra müddəti**

Layihə 2 ay davam etməklə Oktyabr - Noyabr 2020 ərzində icra olundu və başa çatdı. Layihə çərçivəsində nəzərdə tutulan bütün fəaliyyətlər uğurla həyata keçirildi.

## **7. Risklərin idarə olunması**

Layihənin icrası zamanı aşağıdakı gözlənilməz risklərlə üzləşdik:

- a) Təlimin rayon mərkəzlərində keçirilməsi ilə bağlı rayon mərkəzlərinə getmək üçün nəqliyyat çətinliyi - Təlimlər Qadın İnkişaf və Müəssisə Qruplarına onların yaşadığı kəndlərdə verildi.
- b) Respublikanın bəzi rayonlarında hərbi vəziyyət - Layihə təklifində birbaşa faydalananların Masallı, Ağcabədi, Bərdə və Goranboy rayonlarında fəaliyyət göstərən 6 Qadın İnkişaf və Müəssisə Qruplarının olması nəzərdə tutulurdu. Lakin layihənin icraya başladığı dövrdə Ağcabədi, Bərdə və Goranboy rayonları hərbi zona elan olunduğu üçün Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasına rəsmi məktubla müraciət edib təsdiq aldıqdan sonra müharibə zonasındakı rayonlarda olan 4 Qadın Qrupu Neftçala və İmişli rayonlarında fəaliyyət göstərən digər 4 Qadın Qrupu ilə əvəz olundu. Daha dəqiq desək Layihə Təklifində göstərilən – “ŞƏFA” və “ULDUZ” (Goranboy), “SƏDA”(Ağcabədi) və FATİMƏ (Bərdə) Qadın Qrupları dəyişdirilərək “GÜNDOĞAN”, “SAHİL”(Neftçala) və “İNCİ”, ZEYNƏB (İmişli) ilə əvəz olundu.
- c) COVID-19 pandemiyasının ağırlaşmış fəsadları - Masallı rayonunda “İlkin Kompüter Bilikləri” (əyani) təlim başa çatdığı gündən ciddi rejimli karantin tətbiq olundu. Biznes təlimləri layihədə olduğu kimi online verilsə də Masallıdakı BAHAR və QIZYURDU Qruplarının üzvləri Layihə Təklifində göstərdiyimiz kimi bir məkana yığılıb onlara verilən kompüterlə biznes təlimlərinə qoşula bilmədilər və bu qruplardakı qadınların hər biri öz yaşadığı evlərindən telefon vasitəsi ilə təlimlərə qoşuldular. Operativ Qərargahın bütün uyğun qərarlarına əməl olundu.

## **8. Layihənin icrasından əldə olunan nəticələr və davamlılıq**

Layihənin əhatə etdiyi 6 Qadın İnkişaf və Müəssisə Qrupunda birləşən cəmi 54 kənd qadını biznes və

sahibkarlıq sahəsində öz biliklərini təkmilləşdirdi, xidmət, istehsal və satışda əsaslı dönüş yaratmağa doğru inamlı addımlar atmağa başladı.

Sosial şəbəkələrə çıxış hər bir Qadın Qrupu üçün açılmış Facebook və Instagram səhifələri vasitəsi ilə reallaşdı ki, bu da malların onlayn satışı vasitəsi ilə dövriyyədəki gəlirin artacağına zəmin yaradır.

Dövriyyənin artması və onlayn tələbat isə öz növbəsində artan istehsal tələbinə görə çox yaxın zamanda yeni iş yerlərinin yaradılmasına səbəb olacaq.

Layihədən faydalanan 54 sahibkar kənd qadınının iqtisadi bacarıqlarının artırılması onların regionların iqtisadi inkişafına töhfə verməsini asanlaşdıracaq.

İnternet platformasının imkanlarından biznes və iqtisadiyyatın inkişafı üçün istifadə edən sahibkar qadınlar xidmət və satış səviyyəsini qaldırmaqla yanaşı həm də müştərilərin nəzərində artan nüfuzunun üstünlüklərindən də faydalanacaqlar.

**Layihənin nəticələri eyni zamanda kənd ailələrinin maddi rifahının yaxşılaşdırılmasında böyük rol oynayacaq.**

Layihənin əvvəlində iştirakçılar arasında keçirilən sorğu zamanı onların komputer bacarıqlarının çox aşağı səviyyədə olması, bəzilərinin isə ümumiyyətlə komputerdən istifadə anlayışının olmadığı məlum oldu.

Sonuncu komputer təlimində isə artıq həmin iştirakçılar komputerdən ilkin istifadə bacarıqları, zəruri ofis proqramları daxil olmaqla e-maildən istifadə və eyni zamanda sosial şəbəkələrdən istifadə bacarıqları əldə etdiklərini göstərdilər.

İlkin Komputer bacarıqları təlimi ilə yanaşı kənd qadınlarına həm də 5 mövzuda online biznes təlimləri verildi.